

καφφνείου πρὸς τὰ ἀριστερὰ τῷ ἐξερχομένῳ ὑπάρχει στενή τις προκυμαῖς ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ,— ἃς τὴν ὄνομάτωμεν οὔτω, ἀφοῦ οὐδὲν ἄλλο πρόγειρον δημοκα εὑρίσκομεν,— ἐκ τῆς ὁποίας ὡς ἀπὸ μέρους πλείοντας εὐκολίας παρέχοντος ὑδατούνται οἱ τὸ ἀναγκαιοῦντας τὰς οἰκίας τῆς πόλεως ὑδωρ κομίζοντες ὑδροφόροι. Τυχίως στρέψας τὸ βλέμμα καὶ ἴδων τὸ μέρος ἐκεῖνο ὁ νεανίας ἔρημον ἀνθρώπων διηθύνθη πρὸς αὐτὸν, εὑρὼν δὲ καὶ θέσιν κατάλληλον, ψύχωμά τι ἀπηλλαγμένον πηλοῦ καὶ ἀληνῆς ἀκαθαρσίας, ἐπλησίασεν, ἐκόβωσε τὸν ἐπενδύτην του, διότι, προϊούστης τῆς νυκτὸς, τὸ φῦχος ἥρξατο καθιστάμενον δριμύτερον, καὶ στηρίξας τὰ νῶτα ἐπὶ τινος ἵτεας, φυομένης εἰς τὴν ἄκραν τοῦ ποταμοῦ, ἀπεφάσισεν ἐκεῖ νὰ περιμένῃ ὑπὸ οὐδενὸς παρενοχλούμενος.

Μὴ δυνάμεθα εὐχερῶς νὰ δώσωμεν εἰκόνα τινὰ τοῦ ἥρωος ἡμῶν; δόστε παρέστενεις ἡμᾶς μὲν ἀφορμὴν νὰ γράψωμεν ὀλόκληρον κεφάλαιον, εἰς δὲ τοὺς ἀναγνώστας ἡμῶν αἰτίαν ἀπωλείας λεπτῶν τῆς ὡρας, ἵσως πολυτίμων.

Ἀνάστημα μᾶλλον πρὸς τὸ ὑψηλὸν ἀποκλίνον, κόμη μέλαινα καὶ οὐλη, καταβαίνοντα μέχρι τοῦ πειτραχηλίου καὶ καθιστῶσα μᾶλλον καταφανῆ τὴν λευκότητα τῆς χροιᾶς τοῦ προσώπου, μέτωπον εὗρον καὶ λειον, ὅφθαλμοὶ μεγάλοι καὶ πλήρεις θελγήτρου, προφυλακσόμενοι ὑπὸ ὀφρύων διαγραφόντων τόξα καὶ σκιαζόμενοι ὑπὸ βλεφαρίδων κυρτῶν καὶ πυκνῶν, μύσταξ λεπτὸς καὶ μέλας, προσθέσατε εἰς πάντα ταῦτα καὶ ἴδιάζουσαν τινὰ χάριν καὶ γλυκύτητα, καὶ ἴδου τὸ σύνολον τοῦ ἥρωος μου. Ήτο ἐκ τῶν προνομιούχων ἐκείνων ἀνθρώπων οὓς βλέπων τις ἀδύνατον νὰ μὴ ψιθυρίσῃ.

— Ιδού ποιητὴς ἡ καλλιτέχνης.

(ἀκολουθεῖ.)

A. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ.

ΣΙΕΝΙΟΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ.

Δ.

(συνέχ. ὅρα φυλλ. ΙΒ'.)

Ἡ ημέρα τῆς τοῦ Αὐγούστου ἵπποδρομίας ἐπλησίαζεν. Οφείλω δύως ἐνταῦθα νὰ διασαρκήσω ὅτι ἡ ἵπποδρομία αὕτη τελεῖται τὴν 16ην Αὐγούστου, οὐχὶ δὲ τὴν 15ην, τούτεστι τὴν ἐπιούσαν τῆς ἑορτῆς τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου. Κατὰ δὲ τὴν ημέραν ταύτην γίνεται ἕτερα ἵπποδρομία λεγομένη *alla lunga*, ἢτοι κατά μῆνος, ἢ μᾶλλον κατ' εὐθείαν, πρὸς διάκοριστην τῆς ἐπομένης, ἢτις γίνεται κυκλοειδῶς ἐπὶ τῆς πλατείας, ὡς θέλω εἰπεῖ.

Ἡ κατὰ τὴν 15ην ἵπποδρομία δὲν ἔχει τὸ σπουδαῖον. Ἐκτελεῖται διὰ ἱππων ὑμόνον εἰς τὴν ὁδὸν τὴν ὄνομαζούμενην Ρωμαϊκὴν, ἐκ τῆς ἐμωνύμου Πύλης, καθὸ ἀγουσταν εἰς Ρώμην. Εἰδὸν ταύτην ἐκ τοῦ ὠραίου καὶ ἐκτεταμένου κήπου, ἐπικειμένου τῆς ὁδοῦ, τοὺς μεγαλοπρεποῦς μεγάρους μιᾶς τῶν κυριωτέρων καὶ πλουσιωτέρων οἰκογενειῶν τῆς πόλεως, περιέχοντος καὶ θεάτρου πρὸς οἰκισκὴν διασκέδασιν, καὶ ἐκκλησίαν ἢτις ἡνοίγετο καὶ εἰς τὸ κοινόν. Ποσάκις καὶ ἐγὼ παρέστην εἰς τὴν λειτουργίαν ἀπὸ τῆς θέσεως τοῦ ὄργανου, ἔνθα συνιθροίζετο ἡ οἰκογένεια καὶ τινες τῶν οἰκείων αὐτῆς,— ποσάκις ἐπὶ τοῦ θεάτρου ἐκείνου ἥκουσα θαυμασίως παριστανόμενα δραματικὰ ἢ καὶ κωμικὰ ἔργα, ὑπὸ ἴδιωτικοῦ Θιάσου, παρευρισκομένων κομψωτάτων καὶ θελκτικωτάτων κυρίων, περικοσμουσῶν τὰ θεωρεῖα,— ποσάκις περιέτρεξα τὸν κῆπον ἐκείνον ἐν εὐθυμίᾳ καὶ ἰλαρότητι μετὰ κυρίων καὶ κυριῶν, ἐν αἷς διέπρεπε, διά τε τὸ κάλλος καὶ τὴν ζωηρότητα, ἡ νεαρὰ σύζυγος τοῦ πρεσβυτέρου τῶν δύο οὐάων τῆς σεβασμίας καὶ παρασημοφόρου οἰκοδεσποίνης, ἢτις ἦν χήρα!.. Τὸν καλὸν κάγαθὸν τοῦτον νέον ἔσχον φίλον μέχρι τῆς ἀναγωγῆς

άντοι μου! άλλα δὲν υπάρχει πλέον! Απεβίωσεν ἀκμαῖος τὴν ἡλικίαν, φέρων τὸν σώματον τὴν ὁδονηρὰν δυοφύιαν ὅτι ὁ πρὸς τὴν σύζυγόν του ἔρως δὲν ἔξετιμηθη πληρέστατα! Οἱ δύο οὗτοι νέοι εἶχον συζευχθῆ χωρὶς νὰ γνωρίζωνται. Ἐκ τοῦ παρθεναγωγείου, ἔνθα ἡ νεᾶνις ἀντέρεφτο, ἐρρίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας ἀνδρὸς μεθ' οὐ δὲν εἶχεν οὐδέποτε συναντηθῆ. Η καρδία αὐτῆς δὲν εἶχεν εἰσέτει συγκεντηθῆ ὑπὸ τοῦ σάλου ἔκεινου δι' οὐ ἐκδηλοῦται ἀμα τῇ μετά τῆς κοινωνίας συνεπαφῇ, η διέγερσις νέας ζωῆς. Καὶ ἀφύπνωσε μὲν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς ἐδαιμών ἔζεράγη ἡ ὑπολανθάνουσα φρλδὲ, καὶ ἀνέφλεξε μὲν τὸν νέον δὲν ἀνεπτέρωσεν ὅμως τὸ πνεῦμα αὐτοῦ. Τὸ σφυρόδρυν, τὸ πυρετῶδες τῶν αἰσθημάτων τῆς νεάνιδος δὲν ἔπαντης δύναμιν ἀνταξίαν τῆς ἴσχυός των — ὁ νέος ἐκάμφη ὡς κάλλιμος ὑπὲ τῆς πνοῆς βικίσθ ἀνέμου — Η νεᾶνις ἔκτεινε πεπτότην, καὶ εἴρετο θύμα... . Ἐνθυμοῦμαι ἐσπέραν τινά, δταν εὔρισκόμενος εἰς τὸ θέατρον τὴν ἐπεσκέψθην ἐν τῷ θεωρείῳ της, καὶ ἵδων κρεμάλενον ἀπὸ τοῦ λακιμοῦ αὐτῆς μικρόν τινα ἀδαμάντινον σταυρὸν, τὴν εἶπον· πόστον ὥραῖς εἶναι ὁ σταυρὸς τὸν ὃποῖον φέρετε! — αὕτη δὲ ἐπεξέμψαται βαθὺν στεναγμὸν, καὶ θεῖται τὴν χεῖραν ἐπὶ τῆς καρδίας της· ἐδῶ φέρω τὸν σταυρὸν μοὶ ἀπήντησεν....

Αλλ' ἀς ἐπανάλθωμεν εἰς τὴν ἵπποδρομίαν τῆς 16ης Αὐγούστου, περὶ τὰς προπαρασκευὰς τῆς δύοις πρὸ πολλοῦ περιεσπάτο ὁ Σιένιος λαός.

Κατὰ δύο ἐποχὰς τελεῖται ἡ ἵπποδρομία αὐτῇ τὴν 2 Ιουλίου, καὶ ἀπὸ τοῦ 1823, τὴν 16ην Αὐγούστου, ἕτης δ' ἀφοροῦν, ἀν δὲν μὲ λανθάνῃ ἡ μηνὸν, τὴν μάχην τοῦ Montaperto, λόφου ἀπέχοντος πέντε μίλια κατ ἀνατολὰς τῆς Σιένης, — ἢ τῆς Arbia, ἐκ τοῦ πλησίον ποταμοῦ. Ἐν τῇ περιπτώσει τῆς μάχης ταύτης, οἱ Σιένιοι εἶχον ὑποσχεθῆναι ἀφιερώσασι τὴν πόλιν των εἰς τὴν

Παναγίαν ἀν ἐνίκων, νικήσαντες δὲ ἀνέθηκαν εἰς τὸν συμπολίτην αὐτῶν Mino di Simone τὴν ζωγραφίαν τῆς εἰκόνος τῆς Παρθένου, ἣν ἐκτελεσθεῖσαν, μετὰ μεγάλης πομπῆς καὶ παρατάξεως περιήγαγον εἰς τὴν πόλιν.

Ἡ πόλις τῆς Σιένης διαιρεῖται εἰς δεκαεπτά συνοικίας. Δέκα τούτων λαμβάνουσι μέρος κατὰ περιτροπὴν εἰς τὴν ἵπποδρομίαν τῆς 18 Αὐγούστου. Βπειδὴ δὲ διπολείπονται ἐπτά, αὗται μετὰ ἑτέρων τριῶν ἔξαγομένων διὰ λαχνῶν ἐκ τῶν δέκα ἡδη ἀγωνισταμένων, ὄφελουσι τὸν ἐπόμενον Ιούλιον εἰς τὸν ἀγῶναν ν' ἀποδυθῶσιν.

Οκτὼ διέρας πρὸ τῆς ἵπποδρομίας, περιάγουσι καὶ ἔκαστην εἰς τὰς ἑδους τῆς ἴδιας συνοικίας τὸν δρομικὸν ἵππον κατὰ τὴν ἔξης παράταξιν. Προπορεύονται σκληπιγκταὶ, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον γέροντες, καὶ ἐν γένει μὴ ἔχοντες οὐδεμίκιν μουσικὴν γνῶσιν, οἵτινες δι' ἀσυμφώνων, σκληρῶν καὶ δξειῶν κραυγῶν κατασπαχάττουσι τὰ ὄτα. Ἐπετει τὸ σπυριοφόρος, δστις κρατεῖ δύο σημαίας φερούστας τὰ χρώματα καὶ τὰ σύμβολα τῆς συνοικίας, καὶ ἐκτελεῖ διαφόρους στροφὰς περὶ τὸν τράχηλον, τὴν ζώνην, τοὺς βραχίονας, τὰς μασχάλας μετὰ μερίστης ἐπιτιμείστητος καὶ ἐμπειρίας. Τελευταῖος ἔρχεται ἐπίκπος, ἀνθοστόλιστος, διπερήφρωνς καὶ καμψεύδενος, ὡς ἀγγάριος τὴν θέσιν του, περιστοιχίζομενος δὲ ὑπὸ τῶν ἐπιτετραμμένων τὴν τήρησιν, τὴν περιποίησιν, τὴν λατρείαν, οὕτως εἰπεῖν, αὗτοῦ.

Ἡ ἵπποδρομία ἐκτελεῖται ἐν τῇ κυριωτέρᾳ πλατείᾳ τῆς πόλεως, μοναδικὴ εἰς τὸ εἶδος αὐτῆς. Αὖν εἶναι ἐπίπεδος, ἀλλὰ κοίλη, καὶ ἔχει τὸ σχῆμα ὀλίγοι κεκλιμένης κορυφῆς. Τὸ ἀνώτερον μέρος αὐτῆς εἶναι τοξοειδές, τὸ δὲ κατώτερον εὐθὺν μὲν, πλὴν ἀπὸ τῆς μιᾶς ἀκρας τοῦ τόξου κατωφερὲς μέχρι τοῦ μέσου, ἐντεῦθεν δὲ ἀνωφερὲς μέχρι τῆς ἐτέρας ἀκρας αὐτοῦ. Ωνομάζετο τότε piazza del Campo, νῦν δὲ Βίκτωρος Ειρηνούλ.

(α)

Πλατύ λιθόστρωτον περίβοντά την πλατείαν ταύτην, ήτις κατὰ τὰς ἐργασίμους ἡμέρας γέμει κινητῶν παντοπολείων προεσπίζομένων ἀπὸ τοῦ κακωνος τοῦ θέρους ἢ τῆς χειμόνος τοῦ χειμῶνος ὑπὸ σανιδωτῶν ἢ λεπτότερων ἐπιστραγασμάτων. Ἐν αὐτοῖς δὲ ἄρτος, αἱ ὄπωραι, τὰ λάχανα, τὰ ἐδώδυκα, τὰ ἔρινθια, ἢ ἄργκ καὶ παντοῖα ἄλλα τοιαῦτα παρέχονται ἀφίστανται εἰς τοὺς μαγείρους τῶν πλουσίων, τὰς μαχαιρίσσας τῶν εὐπόρων οἰκογενειῶν, τὰς συζύγους τῶν τεχνιτῶν, τῶν ὑποδεσῶν παλλήλων, τῶν μικρομόρων καὶ τῶν τοιουτῶν, ὡς καὶ εἰς τοὺς πτωχοὺς χειρώνακτας. Καὶ τις θεᾶται νέκναν ροδόχρουν, ζωηράν, μὲ τὸν λαιμὸν καὶ τοὺς δραχίονας γεγυμνωμένους, ἐλκύουσαν τοὺς ἀγροκατάς διὰ τῆς φωνῆς της, διὰ τῶν προστελλετῶν της, διὰ τῆς μορρῆς της, πλησίου δὲ αὐτῆς γραῖκην καθηγένην ὑπὸ ὑπέρπλατον καὶ ἐπὶ μικρῶν τραπεζίων στηρίζομενον ἀλεξήλιον τὸ θέρος, ἀλεξίδραχον τὸν γειμῶνα, καὶ διὰ τρεμύσσης φωνῆς καλοῦσαν τοὺς διεργομένους ὅπως ἀγράσσωσι τὰ μικρὰ πλακούντια καὶ τὰ δλίγχα ὡς ἂπει ἐκτίθενται ἐπὶ τοῦ μικροῦ τραπεζίου, — ἢ ἐν τῇ ἀμυδρᾷ ἐπὶ γῆς, σκανδικοπῶλιν θερμαλινογένην δῆθεν εἰς τὴν τετεφρωμένην ἥδη μικροῦ θερμαντηρίου ἀνθεσκιάν — ἀπότερον πωλητὴν ὑποδημάτων ἢ ξυίνων σκνδαλίων — παρρακτιών τηγανιστὴν ἰγθάνων, λαχάνων, ἥπατος, σφριχτοτεικίων (κεφτέδων) ἀρτολαχάνων. Ἡν δέ τις τοιοῦτος δοτεῖς καθ' ὅλον τὸν γειμῶνα ἐτηγάνιζε τηγανίτας ἐξ ὀρεζίου. Τοῦτον πλειστάκις ἐπεκέφθημεν οἱ μαθηταί, πορευόμενοι εἰς τὸ ἐκεῖτε θέατρον, τοὺς δὲ τηγανίτας διὰ λεπτῆς ζακχάρεως ἐπιπεπασμένους ἐφάγομεν ἀφρόντιδες καὶ εῦθυμοι ἐπὶ τίνος κρεωκοπείου ἀνήκοντος εἰς ταριχοπώλην ἔχοντα ἐκεῖ πλησίον τὸ ταριχεῖόν του.

Γύρωθεν τοῦ τόξου ἀνιψιοῦνται παλαιαὶ οἰκοδομαὶ ἐν αἷς, καὶ περὶ τὸ μέσον αὐτοῦ, ἡ λέσχη ἡ τότε καλουμένη τῶν Εἴπατριδῶν, νῦν δὲ τῶν 'Ηγωμένων. Ἀ-

πένχντι ταύτης, εἰς τὸ εὖθύ μέσος τῆς πλατείας, ἐγείρεται μελανοκίτρινον καὶ σοσσικὸν ὑπεριέγεις; δύοντωτὸν οἰκοδόμημα, δηπου ἦν ποτε τὸ τῆς δημοκρατίας κατάστημα, νῦν δὲ τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς, δικαιαρχάνον τὸ θέατρον διπερ τὸ 1327 ἦν ἡ αίθουσα τοῦ μεγάλου συμβουλίου τῆς δημοκρατίας—μεταβιβληθέν δὲ εἰς τοιοῦτον τὸ 1560, ἀνωκοδομήθη μετὰ δύο τρομερὰς πυρκαϊάς ὑπὸ τοῦ ἀρχιτέλονος Βενιένη κατὰ τὸ 1733, διοράτεται δὲ Δει Ρινονατι. Άιναν περιέγρως ἐν τῷ αὐτῷ οἰκοδομημάτι περιέχονται καὶ τὰ δεσμωτήρια, καὶ οὕτω ὁ αὐτὸς περίθολος ἐγκλείει τὴν εὐθυγάίαν καὶ τὴν κατάφειν, τὴν γαράν καὶ τὴν λύπην, τὴν καλλιτεχνίαν καὶ τὸ ἔγκλημα, ἐν μέσῳ δὲ τὴν μετριάζουσαν πάσαν ὑπερβολὴν καὶ παραφρογὰν δύναμιν.

'Ως διπατεῖ τὰ δημοτικὰ καταστήματα ἔχει καὶ τοῦτο τὸν πύργον του, ὑψηλότατον καὶ εὐχεδίαστον, ἔχοντα ὠρολόγιον οὗτον ὃ καθὼν ἦν τότε ἐρημημένος, ὑπεράνω δὲ τοῦ κώδωνος τούτου ἔτερον κρεμάμενον καὶ κρουόμενον μόνον ἐν περιπτώσει δυστυχήματος. 'Ο πύργος οὗτος λέγεται τοῦ Mangia, ὡς ἐκ τοῦ ὅτι παρὰ τῷ μεγάλῳ κάθισμα τοῦ πύργου ἀνθρώπινος μορφὴ ἀνέκαθεν ξύλινος, ἀκολούθως δρειγάλκινος, καὶ τέλος λίθινος, ἡτις διὰ τινῶν μηχανισμῶν ἐπημπαίνει τὰς ὥρας κρούόμενα τὸν κώδωνα διὰ ρόπτρου διπερ ἐκράτει εἰς τὴν γεῖδον. Τὴν μορφὴν ταύτην οἱ πολῖτας ὠνόμαζον Mangia, εἴτε ἐκ τῆς ἐπικλήσεως ἀρχαίου τινὸς κωδωνοκρούστου, εἴτε ἐκ τοῦ ἐπεξεργασθέντος αὐτὴν τεχνίτου. 'Η πρώτη τοῦ πύργου πέτρα ἐτέθη τὸν Οκτώβριον ἢ Δεκέμβριον τοῦ 1325, καὶ μετὰ εἰκοσιν ἐτη ἐπερχατώθη. 'Τὸ τὸν πύργον τοῦτον ὠκοδομήθη καὶ τὸ νῦν ὑπάρχον ντίδιον διὰ διατάγματος τῆς Δημοκρατίας κατὰ συνέπειαν θρησκευτικῆς ὑποσχέσεως, διτε τὸ ἔτος 1318 ἡ πανάλης κατεμάστισε τὴν πόλιν. 'Η οἰκοδόμησις δὲ τοῦ ναϊδίου ἤρξατο τὸ 1352,

καὶ ἀφοῦ τετράκις κατηδρίσθη, ἀπεπορτάθη ἐπὶ τέλους τὸ 1376 "Εἴσωθεν τοῦ καταστήματος σεῖλη δύθουται, ἐφ' ἣς ἡ λύκαινα μετὰ τῶν διδύλων, οἵτις ἐστὶ τὸ σύμβολον τῆς Σιένης." Η στήλη καὶ τὸ σύμβολον τοῦτο ἀπαντῶνται καὶ εἰς τέτερη μέρη τῆς πόλεως. Ήρός τὸ μέσον τοῦ τόξου καὶ ἀπένθητε τῆς λέσχης ὑπάρχει πηγὴ ἐκ μαρμάρου λεγορέην Gaia, κατασκευασθεῖσα ὑπὸ τοῦ Giacomo della Quercia ἀπὸ τοῦ 1412 μέχρι τοῦ 1419, βοηθούμενου ὑπὸ τῶν Francesco Valdambrini καὶ Ansano di Matteo, τῆς δημιορχίτικης δαπανησάστης διὲ τὸ ἔργον τοῦτο, ὅπερ θεωρεῖται ἐκ τῶν ὀρχιστέων τῆς γλυπτικῆς, 2280 χρυσά φιορίνια.

"Αλλοὶ ίδοι ἀνέλαμψεν ἡ ἡμέρα τῆς 16.ης Αὐγούστου· ἡ δὲ 5. μ. μ. ὥρα ἦν ἡ διὰ τὴν ἱπποδρομίαν ὠρισμένη. Χάρακαν περιεργείας καὶ ἕτερων κατὰ νοῦν τὴν Γρίταν καὶ τὸν Σχνδρῖνον, διέβην τὴν πρώτην ἐκ Φοντεβράνδης. "Ως καὶ εἰς τὰς Ἑλλας συνοικίας, οὕτω καὶ εἰς τὴν συνοικίαν τεῦτην ἔβλεπε τις ἀσυνήθη κίνησιν. "Ανδρες καὶ γυναικες συνηθοίζοντο τῇδε κάκειτε ἀνά τρεῖς, ἀνά τέσσαρας, ἀνά πλείονας, καὶ συνωμίλουν μετὰ ζωκροῦ ἐνδικφέροντας· τινὲς δὲ διέμενον ὡσανεῖ, φρουρά παρά τινι οἰκίᾳ ἐξ ἣς ἀνεπέμποντο συνεγεῖτες χρευστισμοί· ησαν δὲ οὗτοι τοῦ δρουικοῦ ἵππου, διὸ ἐτίκουν ἐντὸς κατωγαίου δωματίου, ὃς ἀν, ποιείτο περὶ ιεροῦ ζώου καὶ δύν ἐκ δικαιλεμμάτων ἐπεσκέπτοντε οἱ μᾶλλον ἐνθουσιώδεις τῶν ἀνδρῶν τῆς συνοικίας ἐκείνης. Συνέθη ποτὲ ὥστε ἐπίτροπός τις τῆς ἐκκλησίας μιᾶς τῶν συνοικιῶν νὰ τηρήσῃ τὸν τοιοῦτον ἵππον ἐν τῷ ίδιῳ κοιτῶνι, ἀλλ' ὁ ἵππος τότε δὲν ἐίκησε, διότι αἱ περιποιήσεις τῶν ἔβαρυναν, καὶ κατέστησαν αὐτὸν θραδυπορώτερον.

Μεταξὺ τῶν συναθροίσεων ἐκείνων εἶδον καὶ μίαν, ἐν ᾧ ἡ συνδιάλεξις ἦν ζωηρότερα, καὶ ἐν τοῖς συνδικλεγμούμενοις διέκρινα τὸν Σχνδρῖνον, ὀλίγον δὲ ἀπέχουσαν τὴν Γρίταν ἐρειδομένην ἐπὶ τοῦ

κατωφύλαιον τοῦ παραθύρου τὰς καὶ συμμοιχεῖσαν μετὰ ἑτέρας γυναικὸς διεργούμενας καὶ φερούσας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ὑδρίκην ὑδατος. Διὸ ἔκουσα τι ἔλεγον οἱ τὸν ὄμιλον ἀποτείοντες, διότι εὔριτκόμητι εἰς ἀπόστασί τινα, καὶ θά ἔπρεπτον ἀπεισκέπτως, ἀν ἐπειείμην νῦ ἀκροασθῶ τῆς ὄντιτικας των. Τὰς ἔξης ὀλίγη, μεταξὺ τῆς Γρίτας καὶ τῆς ἀλλοις γυναικὸς φημένα, ἐπληκταὶ μόνα τὴν ἀκοήν μοι.

— Θεῖατάγης λατέπον, Γρίτα;

— Βεβαίως.

— "Αν ποτε ἐνέκα ἡ σὺν εικία μας!

— Λοιπὲν νὰ μὴν ἦνται τις δειλός.

Τὰς ὀλίγας ταύτας λεξεις ἡχολούθησε κραυγὴ, ὡς λέοντος ἥρυγχωμένου, ἐκ τοῦ ὄμιλου, ἐνῷ ἡ θιό δικνόθησε, ἀλλὰ τὰ πάντα ἐσιθόπησαν—ό μικρὸς ὄμιλος διελύθη—ἡ τικίτα εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἰκίον τας—καὶ ἐγὼ ἀπῆλθον.

"Πηγίκεν ἐπὶ τέλους ἡ τῆς ἱπποδρομίας ἥρχ. Ποικιλόχροος ὑφάσματα ἐπικαλύπτονται τὰ κύκλῳ τοῦ ἱπποδρομίου πρότινων ἡμερών ἀνεγερθέντα θεωρητήρια, καὶ τὸ τῶν δικαστῶν τοιχύτα δὲ κρέμανται ἐκ τῶν παρθύρων καὶ τῶν ἔξωστῶν τῶν πέριξ οἰκοδομῶν, καὶ καθιστᾶσι τὴν θέρην λίγιν περιγκρῆ καὶ εὐάρεστον. Ἀπειράθιμοι θετταὶ ἀμφοτέρων τῶν φύλων πληροῦσι τὰ τε θεωρητήρια καὶ τὸ μέτον τῆς πλατείας. Ήτις δέ ἐκ τοῦ θορύβου τοῦ πανταχόθεν ἐγειρομένου, δύοιαζει πρὸς ὑπεριεγέρθη λέβητα κοχλάζοντος ὑδατος. Μεγαλοπρεπεῖς ἄμαξαι, λαμπρυνόμεναι ὑπὸ τοῦ κάλλους καὶ τῆς πολυτελείας τῶν ἐναυταῖς κατακεκλιμένων κομψοτάτων καὶ κομψούμενων κυριῶν, περιφέρονται ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου ἱπποδρομίου, ὑπὸ ἄμμου καλυπτομένου, ἵνα οἱ ἀπετάλωτοι δηνυχεῖς τῶν ἀγωνισομένων ἵππων μὴ προσκρούωσι πρὸς τοὺς λίθους. Πλὴν ίδοις κήρυξ φορῶν ἔουθρὸν ἐπενδύτην καὶ λευκὰς περισκελίδας, κρατῶν δὲ εἰς τὴν δεξιὰν μακρὰν ράβδον ἔχουσαν εἰς τὴν κορυφὴν ἀργυρᾶν φρειραν, ἀπέργεται ἀπὸ τοῦ θεωρείου τῶν δικαστῶν, διόπου ἐδρεύει καὶ ἡ δημοτικὴ

ἀρχή, καὶ πορεύεται ἵνα δώσῃ εἰς τὴν φυλάκτουσαν τὴν εἰσόδον τῆς πλατείας φρουρᾶν, τὴν διαταγὴν τῆς ἀπογραφῆσις τῶν ἀμεκῶν. Καὶ αὗται μὲν μετὰ τὴν διεταγὴν ἀπογραφῆσιν, αἱ δὲ κυρίαι περεύσσονται νὰ ἐπιλαμπρύνωσι τὰ περάθυρα καὶ τοὺς ἔξοδους τῶν γύρωθεν οἰκοδομῶν, ἐνῷ δι' ἄλλης ὁδοῦ εἰσέρχεται τὸ πάλαι σημειορατικὸν σῆμα, διὰ λευκοῦ καὶ μελανοῦ χρώματος κεχυτούσιν, ὃ τὸ τεσσάρων ἵππων συρόμενον, ἐνῷ ἐν τῷ μεσῷ ἱερὸν ἐρ οὐ κυμαίνονται αἱ σημαῖαι τῶν ἑπτὰ μὴ λαμβανούσιν μέσος εἰς τὴν ἵππειαν συνοικῶν, καὶ παρὰ τῷ ὅποιῳ ἴστανται σχληπιγκαταὶ παιανίζοντες. Κατόπιν ἔρχονται κατὰ σειρὰν οἱ δρομικοὶ τῶν δέκα τῆς ἡμέρας συνοικῶν ἵπποι διευ ἀμπίπον, διχ τανίζεις πεμπέ, ὠμένοι, κ εισομημένοι θυσάνοις, καὶ φεύγοντες ἐπὶ μὲν τὴν κεφαλὴν λάφον, εἰς δὲ τὸ στόχον λεπτότερον ρυτήρα. Περὶ ἐνάτετρων τούτων βαίνει ἔριππος ἐπὶ ἑτέρου ἵππου ὁ οἰκεῖος ἵπποδρόμος περιβολεῖθητόν τοις δραχύν, μέχρι τῆς ζώνης ἐπειδύτην καὶ συλλιπίτην τῷ σύμμαχῳ περιτακτίδας, φέρων σιδηροῦν κράνος μετὰ προσωπείου εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ μεσαιωνικὴν ὑποδήματα μετὰ πτερυντήρων εἰς τοὺς πόδας. Ήσιουτοτρόπως ἐν τῷ σχληπίγγῳ καὶ τυμπάνων διέρχονται τὸ ἵπποδρόμιον, διτάν καράτος ὀλυμπίου διδή τὸ σημεῖον τῆς ἐνάρξεως τῶν προετοιμασιῶν τῆς ἵππείας, καὶ διεγείρει εἰς τὰς καρδίας ἀπάκτιων πλημώδη αἰσθήματα ἐλπίδος, φόβου, περιεργείας, κατὰ τὰς προσδοκίας, τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὰς διαθέσεις ἐνὸς ἐκάστου. Τότε εἰς οὐλαμός τοῦ ἵππικοῦ περιτρέχει τριποδιστὶ τὴν πλατεῖαν πρὸς ἀκριβῆ καὶ ὁλοτερητή κένωσιν τοῦ ἵπποδρομίου, καὶ τούτου γενομένου, τὸ σχοινίον τείνεται πλησίον τοῦ θεωρείου τῶν δικαστῶν, οἱ ἵπποδρόμοι πηδῶσιν ἐκαστος ἐπὶ τοῦ δρεμικοῦ ἵππου τῶν, καὶ διεκνέμονται αὐτοῖς βούνευρκ, μεθ' ὧν δύνανται νὰ τελήσωσι τὸν ἴδιον ἵππον, τὸν τῶν ἄλλων καὶ ἀμοιβαίως ἐκυτούν· διὸ καὶ ἡ ἐνάρ-

κη τοῦ κράνους καὶ τοῦ πρεσωπείου. Ἐπιτρέπεται δὲ αὐτοῖς νὰ πράξωσι πᾶν διάνυνται δύως νικήσωσιν ἀρκετὸς τοῦτο νὰ φύσῃ πρώτος εἰς τὸν σκοπὸν ὃ ἕπτος μόνος ἄνευ τοῦ ἵπποδρομού. Τὸ δραχεῖον τῆς ἵπποδρομίας συνίσταται κατὰ μὲν τὸν Ιούλιον εἰς 60 σκοῦδα καὶ τὸ λεγόμενον palio, ἢ drappellone, εἶδος σπρικοῦ περιπέτασματος ὡς τὸ τῶν ἐκκλησιῶν κατὰ δὲ τὸν Αὔγουστον εἰς 40 σκοῦδα καὶ τὸ περιπέτασμα ἐπίσης καὶ τὰ μὲν χρήματα ἀνήκουσιν εἰς τὸν ἵπποδρόμον, τοῦ δὲ περιπέτασμα ἀφιερούται εἰς τὴν ἐνοριακὴν τῆς νικησάσης συνοικίας ἐκκλησίαν.

Αλλὰ ἡδη οἱ ἵπποι ποδοκυπουσι τὸ ἔδαφος, γερματίζουσι, δρυοῦνται; — εἰσὶ πλέον ἀκάθετοι. Ἐπὶ τέλους μετὰ πολλοῦ μόγθου καὶ κόπου τάσσονται εἰς τὸ σημεῖον τῆς ἵπποφέσεως — ἡ σάλπιγξ ἥγει — τὸ σχοινίον πίπεται — καὶ οἱ ἀντίπαλοι ἐξορμώσιν εἰς τὸ στάδιον, δύπερ ὀρείλους νὰ διατρέξωσιν ἐπὶ τρεῖς περιστροφαῖς.

Ἄγομενοι ἐκ τῆς ἰδίας ζέσεως, ταρασσόμενοι ἐκ τῆς θρυβάδους κινήσεως ὑπὲρ τῆς καταπλήσσεται ἡ ὄρκοις των, παροξυνόμενοι ὑπὸ τῶν φωνῶν, τῶν λαχυγάνων τοῦ πλάθους, ἐρεθίζόμενοι ὑπὸ τῶν ἀκαταπάντων κεντήτων τῶν πτερονιστήρων, δι' ὧν οἱ ἵπποδρόμοι λογγεύουσι τὰ πλευρά των, διαθέουσιν οἱ ἵπποι τὸ στάδιον μετ' ἀνυπολογίστου επιγύρητος. Τίς δύναται νὰ περιγράψῃ τὰς ὀδίγκες ἐκεῖς αἱ στυγγάς, καθ' ἣς ἡ ἵππεια δικρεῖ! Οἱ θεταὶ καθίστανται πλέον ἔκφρονες· δὲν κραυγάζουσι, ὠρύονται, κινοῦσι τοὺς δραχίονας, κτυποῦσι τοὺς πόδας, ὅλον τὸ σῶμά των σφραγίζει. Η πλατεῖα δὲν εἶναι πλέον λέσης, εἴναι ἡφαίστειον ἐκρηγνύμενον ἀνδέ τις ὀδοιπόρος κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην προσέρχηται εἰς τὴν πόλιν, νομίζει ὅτι τρομερὰ θύελλα ἐπίκειται.

Μετάξι τῶν ἵπποδρομῶν δικρίνεται ὁ κυφός, οὐτίνος ἐποιήσατο μνείαν ἡ Γρήτη κατὰ τὸν πρῶτον μετὰ τοῦ Σχη-

δρίνου διάλογον. Ὁ κυρίος οὗτος ἦν περιώνυμος περὶ τὴν ἵππειν τὸν τὸ μορμολύκειον, ὁ ἐριάλτης πάντων τῶν ἀγωνιζομένων τὸν ἀγῶνα τοῦτον, διότι ἡτον ἀκτητης. Ὁ ἐπὶ τῆς φάγεως αὐτοῦ θνήσ, οἱ ἐπισκήεις θραγίσεις καὶ πόδες αὐτοῦ, τὸ κράνος τὸ ὄπισθιον ἔφερεν εἰς τὴν κεφαλὴν ἔδιδον αὐτῷ μορφὴν ζώου διὰν δὲ ἀνερριχάτο ἐπὶ τοῦ ἵππου, ἀνελάμβανε σχῆμα μεγάλου καὶ εἰδέχθοντος φυσάλου. Καθ' θσεν ἀφορᾷ τὸν Σανδρίνον, ἐπειράτο θνήσ νὰ καταστείλῃ κάπως τὴν ὅρμην τοῦ ἵππου του, πιθανῶς ἵνα μὴ κουράσῃ εὖθις αὐτὸν ταύτογρόνως δὲ ἐφρίνετο ἐκ τῆς ἀμφιβολίας καὶ τῆς ἀμηγανίας τῶν κινήσεών του ὅτι ἐστάθμιζε τὰς δυνάμεις τῶν ἀνταγωνιστῶν του πλὴν ἐπὶ τέλους διηγήθη τὸν ἵππον του πρὸς τὸν ἵππον τοῦ κυροῦ, ὅστις θεσαίως προεῖχε μεγαλητέραν τὴν πιθανότητα τῆς ἐπιτυχίας. Ἡ πάλη ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἐγίνετο σπουδαιοτέρη καὶ λαγυροτέρη. Ἡ κούνοντο οἱ συριγμοὶ καὶ ὁ πάταγος τῶν δουνεύων πιπτόντων ἐπὶ τῶν ἵππων καὶ αὐτῶν τῶν ἵπποδρόμων — ἡ δὲ ὥρμη τῶν ζώων κατάντητης φρυνταστικὴ, καὶ τοιαύτη ὥστε εἰς ἕξ αὐτῶν δὲν ἡδυνήθη νὰ στραφῇ ἐκεῖ ὅπου τὸ τόξον σχηματίζει γωνίαν μετὰ τοῦ εὐθέως καὶ κατωφροῦς μέρους τοῦ ἵπποδρομίου, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐρρίφη πρὸς τὸν τοῖχον μιᾶς τῶν ἀπέναντι οἰκιῶν. Τὸ συμβάν τοῦτο ἡδύνατο νὰ ἔχῃ ἀπαισίας τὰς συνεπάσις, ἀνὴρ περὶ τὰ πάντα φροντίσασα δημοτικὴ ἀρχὴ δὲν εἶχεν ἐπικαλύψει τοὺς τοίχους τῶν οἰκιῶν ἐκείνων διὰ παχειῶν καὶ μαλακῶν στρωμάνων, ικανῶν ν' ἀποσβέσωσι τὴν τρομερὰν ταύτην σύγκρουσιν, καίτοι οὔσαν πάντοτε ἐπικίνδυνον. Κατὰ καλὴν θυμῶς τύχην οὐδὲν ἀπευκταῖνεν συνέβη· ὡς ἐκ τῆς σφοδρότητος τῆς συγκρούσεως ὁ ἵπποδρόμος ἐκσφενδονισθεὶς εἰς τὰ διπισθεῖν, ἔπεισεν εἰς τὴν γῆν καὶ ἐκυλινδήθη ἐπὶ τῆς ἀμμοῦ ὑπεστάς ἐκδοράς καὶ μάλωπάς τινας μόνην, δὲ ἵπ-

πος πετών ἔμεινεν ἐπὶ τινας στηργάδες ὡς σπινων, ἀλλὰ τῇ θοηθείᾳ τὸν ἐπιτεξέχτων ἀνηγέρθη αἰρατόφύτος τὸ στόμα, γωλαίνων καὶ ἔχων κεκλιμένην τὴν κεφαλήν. Ταῦτα πάντα ἐγένοντο ἐν ἀκαρεῖ τὸ δὲ πλήθιος δὲν ἐβράδυνε νὰ συγκεντρώσῃ ἐνεγκανίως τὴν προσοχὴν του εἰς τὰ ἐπὶ τοῦ ἵπποδρομίου διαδραματικόμενα.

'Ἀπέβανε πλέον ἀμφίβολον διὰ τὴν πάλη ὥσπειλε νὰ περαιωθῇ μεταξὺ τοῦ κυροῦ καὶ τοῦ Σανδρίνου. Εὑρίσκοντο ἡδη εἰς τὴν τρίτην διαστροφὴν, καὶ δικυρὸς ὑπερτέρει τοῦ Σανδρίνου καθ' ὅλου τὸ μῆκος τοῦ ἵππου του. Άι κραυγὴ τῶν ἀνηκόντων εἰς τὰς ἀνταγωνιζουέντας συνοικίας πρὸς ἐμψύχωσιν καὶ ἐρθισμὸν τοῦ ἰδίου ἵπποδρομού εἰσιν ἀσθματικαὶ — οἱ ἵπποι πνέουσι βραγχωδῶς διὰ τῶν πλατυυθέντων μυκτήρων των, τὰ δὲ πλευρά των φέουσιν ἵξαιματος — οἱ ἵπποδρόμοι κατακλινεῖς ἐπὶ τῶν ἵππων των τύπτουσιν αὐτοὺς ἀκαταπάντες καὶ διὰ τῶν πτερνιστήρων ἀνηλεῶς τοὺς σπαράττουσιν. Ἡ στιγμὴ εἶναι κρίσιμος — τὸ τέρμα τῆς ἵππεις ἐγγίζει — ἡ δὲ ἀπόστασις μεταξὺ τῶν ἀγωνιζομένων τηρεῖται ἡ αὐτή. Πρόκειται νὰ περιέλθωσι τὸ δεύτερον ἀκρον τοῦ τόξου, ὅπου τὸ εὖθυ μέρος εἶναι ἀνωφερὲς, πλησίον δὲ κεῖται τὸ τέρμα τοῦ ἵπποδρομίου, ὅπου τὸ σχοινίον ἡδη ἐτάθη. Ὁ Σανδρίνος ἐβλεκεν διὰ τὰ πάντα ἀπώλοντο, καὶ διὰ τὴν ἀνάγκην ἐσγάτου τελμήματος. Εἴ/εν ἱδεῖ τὴν Γκίταν, καὶ κάπως τῷ ἐφάνη διὰ τὴν θηκουσες φωνὴν λέγουσαν « ἐνθυμήθητε » ὡς ἄλλοτε ὁ Κάρολος πρῶτος τῆς Ἀγγλίας, ἀν καὶ ἐν πάντῃ διαφόρῳ περιπτώσει. 'Ως ἐκ τούτου συναγαγὼν ἔλας τὰς δυνάμεις του ἐστρεψε τὸν ἵππον πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν μέρος τῆς πλατείας, σπῶς καταλάβῃ τὰ δεξιὰ τοῦ κυροῦ. Τοιουτοτρόπως ὁ κύκλος διὰ τοῦ ὥσπειλε νὰ διέλθῃ ἐν τῇ γωνίᾳ καθίστατο στενότερος· διὸ καὶ ἀπέκτησεν ἡμίσεως ἵππου μῆκος ἀπέγαντι τοῦ ἀντιπά-

λου του, διν τότε ήρξατο νὰ κάπαραστική διὰ τοῦ βουνέρου του. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ήρκει τὸ τέρμα Ηγγίζειν, ὁ δὲ κυρός ἔχειρος κροτεῖτο. Αἴρων δὲ Σανδρίνος δι' ἀπελπιστικοῦ ἀγώνος ἀναπαθᾶ ἐκ τοῦ ἵππου του ἐπὶ τὰ ὅπισθεν τοῦ ἐναντίου, πειπτέσται καὶ σφίγγει τὸν κυρόν, καὶ ταύτογράνως ἔλκει τὸ δέκατὸν βιαίων τὸν γαλινόν τοῦ ἵππου του, δοτις ὡς ἐκ τούτου ἀναγκαῖζεται κάπως εἰς τὴν δρυήν του, ἐνῷ δὲ τερος ἀρθεῖεις μόνος καὶ ἀλαφρότερος φθάνει πρῶτος εἰς τὸ σέρμα.

Θύελλα ἐπενφρινεὶς καὶ γειροκρετήσεων ἡγέρθη πανταχόθεν τῆς πλατείας καὶ πλῆθος ἐκ τῶν ἀνδρῶν τῆς συνοικίας, καὶ πάπιολοι ἔτεροι ἥλθον ἀπονέμοντες συγχρητήρια εἰς τὸν νικητὴν, ἐνγαλιζόμενοι καὶ ἀσπαζόμενοι αὐτὸν. *Ἔτεροι δὲ ἔλκεον τὸν ἵππον, καὶ ἀπέμαζαν αὐτοῦ τὸν ἰδρωτα καὶ τὰ α-

ματα, τὸν ἐθώπευσαν καὶ παυτοιοτρόπως ἐμελήσαντο αὐτοῦ.

Τὴν ἐπιούσαν πειρήγαγον τὸν ἵππον καθ' ὅλην τὴν πόλιν, μετὰ τοῦ ἵπποδρόμου, τοῦ περιπετάσματος καὶ τῆς σημαίας τῆς συνοικίας, ἡλεύντων τυμπάνων καὶ σαλπίγγων.

Τὴν πρώτην κυριακὴν, μετὰ ὅκτω ἡμέρας, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς Ἀγ. Αἰκατερίνης εἰς Φοντεβράνδην καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς γενικῆς γαρδίς τῶν κατοίκων τῆς συνοικίας ἔκεινης, ἐτελοῦντο οἱ γάμοι τοῦ Σανδρίνου καὶ τῆς Γκίτας, ἥτις κατὰ τὴν αὐτὴν ἑσπέραν τῆς ἵπποδρομίας εἶχεν ἐκτελέσει τὴν πρὸς τὸν Σανδρίνον δοθεῖσαν ὑπόσχεσιν.

(ἀκολουθεῖ .)

Κ. ΜΕΣΣΑΛΑΣ.

(a) Τῆς πλατείας ταύτης ποιεῖται μνείαν ὁ Δάντης ἐν τῷ IA'. Φουσταὶ τοῦ Καθαρτηρίου, ὃπου ἀπαντᾷ τὸν Προνενταυού Saïvau τὸν ἡγεμονεύοντα τὴν Σιένην κατὰ τὴν Μάχην τοῦ Μονταρού, περὶ οὗ λέγεται·

Quando vivea più glorioso, disse,
Liberamente nel Campo di Siena,
Ogni vergogna deposta, s' affisse.
Eli per trar l'amico suo di pena
Che sostenea nella prigione di Carlo,
Si condusse a tremar per ogni vena.

Τούτεστι καίτοι κατέκιν τὴν ὑψηλὴν θέσιν τοῦ ἡγεμόνος τῆς Σιένης, δὲν ἡσχύνθη ὅμως ὅπως εἰλευθερώσῃ φύλον του τιὰ λεγόμενον Vigna—φυλακισθέντα ὑπὲρ Καρόλου τοῦ Α'. Εσαΐλεως τῆς Πούλιας, ἀπαιτοῦντα λύτρα δέντα χιλιάδας χρυσᾶ φιορίνα, πρὸς ἀρετιν αὐτοῦ,— νὰ καθήσῃ κατὰ τὸ ἔθος τοῦ τότε καποροῦ, ἐπὶ τῆς πλατείας del Campo, καὶ νὰ δέχηται τρέμων τὰς ἐλεημοσύνας τῶν πολιτῶν, ὅπως συλλέξῃ τὸ αἰτούμενον παρὰ τοῦ έχασιλέως ποσόν. Ἐνεκκαὶ δὲ τῆς ἐναρέτου ταύτης πράξεως ὁ Δάντης ἔθηκεν αὐτὸν ἐν τῷ Καθαρτηρίῳ.

